

JUNI 1966
15e JAARGANG

Redactie:

D. Roethof-Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

50

Administratie:

Oudegracht 152
Postbus 114
Utrecht

50

Verschijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

	blz.
Vijftienduizend leden	83
Aftreden Prof.Libbe van der Wal	83
Opvolger Prof.van der Wal	83
Overlijden Prof.dr.D.Loenen	83
Benoemingen	83
Brief aan de Tweede Kamer	83
regionale conferenties	84
opheffing gemeenschapshuis Treebeek	84
Humanisme en arbeid	84

°
° °

RADIOLEZINGEN

Radiolezingen in de maand juli voor de VARA	84
T.v.uitzending 13 juli voor de VARA	84

°
° °

INTERNATIONAAL NIEUWS

Uit Australië	85
Uit Amerika	85
Uit Finland	85
Het project in Bihar	85

°
° °

HUMANITAS

Tweedaags congres	86
-------------------	----

°
° °

VAN ALLE KANTEN

Aftreden Prof.Libbe van der Wal (Delftse Courant)	87
Kerkelijke bejaarden in Johan Brautigamhuis (De Schiedammer)	87/88
Les (Prov.Overijsselsche en Zwolsche Courant)	88
Dankbare gasten in de Ark (De Haagsche Courant)	88/89
Landdag in Singermuseum te Laren (Gooi en Eemlander)	89
Landdag Socrates (Nieuwe Rotterdamse Courant)	89/90
Forumavond in Arnhem (Arnhemsche Courant)	90
Verkering en verloving (Nieuwe Rotterdamsche Courant)	90/91
Platteland...domineesland? (Hervormd Nederland)	91
Anti-Eroscampagne (De Telegraaf)	91/92
Vormingsonderwijs ook op bijzondere scholen (Het Vaderland)	92/93

°
° °

HUMANISTISCH VERBOND

Vijftienduizend leden

Op 20 mei werd het 15000ste lid ingeschreven. Deze woonde in Arnhem en namens het hoofdbestuur werd hem via de gemeenschap een speciaal woord van welkom en een boek toegezonden.

Aftreden Prof.Libbe van der Wal

Het lid van het hoofdbestuur prof.Libbe van der Wal heeft meegedeeld af te zullen treden als bijzonder hoogleraar aan de Technische Hogeschool te Delft. Hij bezette daar sedert de instelling in 1952 de leerstoel in de wijsbegeerte, opgericht door de Humanistische Stichting Socrates.

Opvolger Prof.van der Wal

Door het bestuur van de Stichting Socrates is als opvolger aan de Technische Hogeschool benoemd dr.W.van Dooren. Evenals zijn voorganger is hij lid van het hoofdbestuur en werkzaam als wetenschappelijk ambtenaar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Behalve lid van het H.B. is hij tevens lid van het Dagelijks Bestuur, raadsman voor de gedetineerden en een regelmatig spreker in de gemeenschappen.

Overlijden Prof.dr.D.Loenen

Op 24 mei is op 76-jarige leeftijd prof.dr.D.Loenen overleden, één der oprichters van het Verbond en gedurende enkele jaren ook lid van het hoofdbestuur. Opgeleid als onderwijzer, werd hij later hoogleraar aan de Amsterdamse Universiteit voor de Griekse en Romeinse geschiedenis. In het Verbond heeft hij tal van spreekbeurten vervuld en zijn verschillende publicaties van zijn hand verschenen.

Benoemingen

Door het hoofdbestuur is de benoeming goedgekeurd van de heer Tj.Krips te Soest als docent voor het vormingsonderwijs en van de heren Mr.J.M.Kramer te Breda en Tj.Westra te Santpoort als raadsman bij de Inrichtingen van Justitie.

Brief aan de Tweede Kamer

Het hoofdbestuur heeft aan de Tweede Kamer der Staten Generaal een brief gezonden, waarin aandacht is gevraagd voor enkele, op het onderwijs betrekking hebbende punten. Dit naar aanleiding van een door de minister ingediend Ontwerp van Wet, regelende de overgang naar de nieuwe situatie. Het hoofdbestuur merkt in zijn brief op, dat ook aan bijzondere scholen de gelegenheid dient te bestaan vormingsonderwijs te geven. Het spreekt bovendien zijn voorkeur uit voor het vak Kennis van het Geestelijk Leven ten opzichte van Bijbelkennis en Cultuurgeschiedenis van het Christendom als fakultatief vak. Tenslotte wordt het betreurd dat in het ontwerp geen be- wijzen van bekwaamheid worden vermeld voor het vak Kennis van het Geestelijk Leven.

Regionale conferenties

De in het najaar te houden conferenties van vertegenwoordigers van gemeenschappen en gewesten met leden van het dagelijks bestuur worden gehouden op 8 oktober en 5 november, resp. in Zwolle en Rotterdam.

Opheffing gemeenschapshuis Treebeek

Op verzoek van het plaatselijk bestuur is besloten het gemeenschapshuis te Treebeek op te heffen en te verkopen. Met de nieuwe eigenaar is overeengekomen dat de humanistische groep ter plaatse van het huis gebruik kan blijven maken.

Humanisme en arbeid

Op 9 juni is door de voorzitter van de wetenschappelijke stichting Socrates mr.dr.H.J.Roethof een commissie geïnstalleerd, welke het vraagstuk van humanisme en arbeid zal gaan bestuderen. De commissie staat onder voorzitterschap van prof.dr.P.Thoenes.

°
° °

RADIOLEZINGEN

Radiolezingen in de maand juli voor de VARA

Zondag 3 juli 9.45 uur	A.A.van Ameringen	Wat doet de mens met de welvaart
Zondag 10 juli 9.45 uur	J.Koops	Graven in de diepte
Zondag 17 juli 9.45 uur	A.v.Kreveld	Lessen in hulpvaardigheid.

°
° °

Zondag 13 juli VARA t.v.-uitzending (voor aanvangstijden: zie programma-bladen).

INTERNATIONAAL NIEUWS

Uit Australië:

De New South Wales Humanist Society heeft geld ingezameld voor het Bihar-project. Zodra de organisatoren in Bihar meer geld nodig hebben, zal het bedrag uit Nieuw Zuid Wales worden overgemaakt.

Uit Amerika:

Op de jaarlijkse conferentie van de American Humanist Association heeft de bekende geleerde Eric Fromm de "Humanist van het jaar" prijs voor 1966 in ontvangst genomen.

Uit Finland:

Er is een veelbelovende correspondentie aan de gang met humanisten in Finland; men hoopt dat deze eerste contacten zullen uitgroeien tot nauwere relaties. Waarschijnlijk zullen enkele Finse humanisten het congres in Puteaux bijwonen.

(Uit "International Humanism")

Het project in Bihar

De heer Singh Shastri, directeur van het "Freedom from Hungerproject" vertelt het volgende uit Bihar: toen de studiekampen, die in november 1965 gehouden werden, voorbij waren, begonnen we met het oogsten van de "paddy" (rijst). Afgezien van moeilijkheden met het verkrijgen van goede mest (geadviseerd werd o.a. in elk huis van elk dorp mee te helpen bij de bereiding van compost), werden de bewoners van het projectgebied voor het probleem van grote droogte gesteld.

In 12 dorpen verdroogden de rijstplanten tengevolge van te geringe regenval. Maar in deze dorpen staan de rabi-planten er wel goed voor.

In 10 dorpen vlak bij het kantoortje van het project werden goede rijstplanten geheel door hagel verwoest. De opbrengst van de geteisterde gebieden zal maar een vijfde zijn van die van vorig jaar.

In de overige 32 dorpen floreren rijst zowel als rabiplanten goed.

Bijgelovige boeren maken er nogal eens zure grapjes over, dat blijkbaar de hemel boos is op ons, in verband met dit project!

Waar de natuur zich wispelturig betoonde hebben wij in de streken om hulp gevraagd bij het bouwen van een gasthuis, een bibliotheek etc.

Zelfs mensen in de armoedigste omstandigheden toonden veel belangstelling voor ons project en gaven, al was het maar een kleinigheid, iets als bewijs van medeleven en medewerking. Wij hebben op deze wijze duizend roepia's in 16 dorpen bijeengebracht.

Ons internationaal hoofdkwartier in Holland heeft reeds 4000 roepia gestuurd (naar berichten uit de "Radical Humanist" van 27 maart).

HUMANITAS

Tweedaags congres

Overweldigend is het woord dat past bij de stroom van artikelen, waarvan enkele zeer uitvoerig, naar aanleiding van het tweedaags congres door de Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk "Humanitas" te Amersfoort gehouden op 13 en 14 mei. Alle grote landelijke bladen schreven er over, de Nieuwe Rotterdamse Courant van 31 mei publiceerde de rede van Simon Vinkenoog, over "Schuld en samenleving" in zijn geheel, terwijl op 16 mei een uitvoerig verslag van het congres geplaatst werd. Aan het Nieuw Utrechts Dagblad van 14 mei ontleen wij de volgende citaten:

"Aan het begin van een tweedaagse conferentie, gewijd aan de image van de misdaad heeft prof. mr. A. D. Belinfante gisteravond in Amersfoort gewaarschuwd voor een onjuiste opvatting van het begrip "openbare orde".

Ik wordt geacht te weten, zei hij, wat wel misdadig is en wat niet, want dat kan je in een wetboek nakijken. De werkelijkheid is anders; afgezien van de ergste vormen van misdaad, zoals bijvoorbeeld moord, is het zeer twijfelachtig of het wel, of niet zo duidelijk kan worden vastgesteld. Wat nu nog niet als misdaad wordt ervaren kan het morgen wel zijn.

Er zijn nu ineens allerlei zaken strafbaar, tegenwoordig noemen wij zoveel dingen verstoring der openbare orde maar wat is dat eigenlijk? Naar mijn mening is wanorde vaak alleen maar een andere situatie dan je had verwacht. En dan zeggen we, dat de orde is verstoord".

Eveneens in de openingszitting wees de kapitein der rijkspolitie W. F. H. J. F. Frackers op de wenselijkheid bij de opleiding van politieagenten meer aandacht te besteden aan het geven van inzicht in de maatschappelijke verhoudingen en het bijbrengen van mensenkennis. Kapitein Frackers begon zijn toespraak met te constateren, dat de politieambtenaar in wezen een heel normale mens is met het recht op falen, maar zo voegde hij daaraan toe, dit laatste alleen in beperkte mate. Zeer veel, aldus de heer Frackers hangt af van zijn benadering van de verdachte.

Door het juiste optreden, door de verdachte als medemens te respecteren, kan hij de goede sfeer scheppen voor degenen die eventueel met de verdere berechting te maken hebben. Dat een politie-man ooit geheel onbewogen een verdachte tegemoet treedt, acht ik niet mogelijk; hij veronderstelt een zekere mate van schuld en gaat daarvan uit.

De derde spreker, de schrijver Simon Vinkenoog, zag het als een der vele taken voor de mensheid, te zorgen, dat er niemand meer in de gevangenis komt. De gestraften verlaten hun cel als hun tijd om is en komen dan nog zwakker dan daarvoor in een vijandige wereld, die met al zijn vooroordelen zelf een gevangenis is.

Over de botsing der generaties zei de heer Vinkenoog: Er is geen onwil van de jeugd, er is alleen een natuurlijke wil niet te luisteren naar de neurose van de ouderen met hun wetten, die zijn geschreven in een tijd, dat Freud en Jung hun waarheden nog niet hadden verkondigd.

VAN ALLE KANTEN

Aftreden Prof. Libbe van der Wal

Het aftreden van prof. van der Wal werd door vele bladen vermeld, uiteraard was de Delftsche Courant van 26 mei wat uitvoeriger in zijn berichtgeving dan de andere bladen. Men schreef onder meer:

"Prof. van der Wal was de eerste hoogleraar die een bijzondere leerstoel bekleedde vanwege de Humanistische Stichting Socrates en geruime tijd ook de enige. Eerst in 1965 werd een tweede leerstoel ingesteld, namelijk in Leiden, waar prof. dr. J. P. van Praag thans humanistiek en wijsgerige anthropologie van het humanisme doceert.

Sinds 1948 is hij lid van het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, terwijl hij - van de oprichting in 1952 af - lid is van het bestuur van de internationale humanistische en ethistische unie, en voorts nog - eveneens van de aanvang af - voorzitter van de redactie van het Humanistische tijdschrift voor wetenschappen en cultuur Rekenschap."

Wat de opvolging betreft, berichtte men:

"Tot opvolger van prof. Van der Wal aan de Technische Hogeschool in Delft is door het bestuur van de Humanistische Stichting aangewezen, dr. W. van Dooren, die in Amsterdam theologie studeerde en in Utrecht wijsbegeerte.

Hij promoveerde in 1965 op een proefschrift over het totaliteitsbegrip bij Hegel en zijn voorgangers. Dr. van Dooren is wetenschappelijk ambtenaar aan het filosofisch instituut der rijksuniversiteit in Utrecht. Hij is lid van het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, lid van de beheerscommissie van de Humanistische werkgroep, docent aan het Humanistisch Opleidings instituut en humanistisch geestelijk raadsman voor gedetineerden.

Kerkelijke bejaarden in Johan Brautigamhuis

In de Schiedammer van 26 mei lazen wij over de opening van het prachtige bejaardentehuis, het Johan Brautigamhuis in Rotterdam, waarin 300 bejaarden een onderdak hebben gevonden. In de statuten van de stichtingsakte staat geschreven, aldus het blad:

"Zonder oogmerk van winst het verlenen van huisvesting aan en het verzorgen van bejaarden in het algemeen en in het bijzonder van bejaarden, die geen behoefte gevoelen aan opnemng in tehuizen en woningen, waarin leefregels gelden, welke een confessioneel karakter dragen."

De Schiedammer gaat dan verder:

"Dit is klare taal. Er staat, dat het Johan Brautigamhuis in het bijzonder bestemd is voor de bejaarden, die hun oude dag willen slijten in tehuizen waar de kerk geen invloed heeft. Nu zou men verwachten dat het Brautigamhuis in hoofdzaak bewoond wordt door buitenkerkelijke bejaarden. Het tegendeel is waar, merkwaardig genoeg. Minder dan de helft van het aantal bewoners is buitenkerkelijk. Meer dan de helft is dus wel van een bepaalde geloofsrichting. Er zijn welgeteld 134 buitenkerkelijken. Daar tegenover staan honderd hervormden, 34 katholieken en ruim dertig aanhangers van andere geloofsrichtingen.

Hoe komt het nu, dat in een "neutraal" bejaardentehuis de buitenkerkelijken in de minderheid zijn? Er zijn een aantal oorzaken. Zo zijn er aan kerkgenootschappen gelieerde bejaardentehuizen die een leeftijdsgrens (naar boven) stellen. Mensen boven een bepaalde leeftijd komen er niet in.

Deze mensen hebben aangeklopt bij Humanitas en niet zonder succes. Dan zijn er bejaarden die om andere redenen niet in eigen kring terecht konden en een beroep op Humanitas deden.

Tenslotte is het zo, dat er gelovige bejaarden zijn (o.a. enkele gereformeerden) die toch de voorkeur geven aan een neutraal tehuis. Tegen deze mensen zegt Humanitas geen "neen". Allicht niet. Dan zou men (zie boven) in strijd met de eigen statuten handelen. Dit alles duidt op een verheugende ruimheid van denken bij Humanitas. Bij de selectie op grond van urgentie heeft men niet in de eerste plaats naar de kerkelijke gezindheid gekeken.

Toch mag hier de vraag worden gesteld of de buitenkerkelijke bejaarden geen onrecht wordt aangedaan. Voor de buitenkerkelijke bejaarden wordt op het gebied van huisvesting in tehuizen het minst gedaan. Voor de geloofsgebonden ouden van dagen wordt veel gedaan. Thans staat in Schiebroek een tehuis voor mensen die confessionele leefregels niet op prijs stellen. Dit zijn in hoofdzaak - mogen we aannemen - buitenkerkelijken. Nu gebeurt het dat in eigen kring geweigerde gelovigen hier onderdak krijgen. Met enige overdrijving zou men kunnen zeggen, dat Humanitas opdraait voor de gevolgen van de leeftijdsgrens die in confessionele bejaardentehuizen wordt gesteld. Dit gaat ten koste van de buitenkerkelijke bejaarden. Er is een enigszins scheve verhouding ontstaan (zie de cijfers).

Dit is betreurenswaardig, temeer omdat de onkerkelijke bejaarden alleen bij hoge uitzondering in confessionele bejaardentehuizen worden opgenomen.

Les

In de Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant van 21 mei stond het volgende stukje onder het hoofd: "les".

"In het blad van het Humanistisch Verbond lazen we over een jongen van de zesde klas van een openbare lagere school, die van zijn ouders de godsdienstlessen niet hoefde te volgen, maar dan lange staartdelingen en vermenigvuldigingen met grote getallen moest maken. Volgens het schoolhoofd moest dat krachtens het leerplan. Volgens het blad vermeldt het leerplan voor de openbare lagere scholen slechts "Klasse 6 heeft een uur rekenen af te staan voor godsdienstonderwijs als dit wordt gegeven". Volgens het blad kan er niet de interpretatie aan worden gegeven dat leerlingen die deze godsdienstlessen niet volgen moeten rekenen."

Dankbare gasten in de Ark

Ruim 60 geestelijk gehandicapte vrouwen en meisjes hebben, evenals een evengrote groep mannen en jongens vóór hen, een week doorgebracht in de Ark te Nunspeet. Zij waren er in de eerste plaats op initiatief van het Sociaal Paedagogisch Centrum uit Den Haag, dat nu al 20 jaar zomerkampen voor deze mensen organiseert. Een verslaggever van de

Haagsche Courant (23 mei) heeft een kijkje genomen te Nunspeet. Hij schrijft o.a.

"Wij zijn een kijkje gaan nemen in dit comfortabele en goed geoutilleerde oord, prachtig gelegen te midden van vrij toegankelijke bossen en natuurschoon, waar in het voorseizoen jaarlijks ruim 120 geestelijk gehandicapte Hagenaars een week vakantievreugde genieten: voor deze mensen een unieke gebeurtenis, waarvan buitenstaanders zich nauwelijks een voorstelling kunnen maken. Frits van der Werf, exploitant van "De Ark", vertelde ons niets dan lof te hebben voor het onberispelijke gedrag en de behulpzaamheid van de geestelijk gehandicapten, die door het Humanistisch Verbond voor minder dan de kostprijs gastvrijheid geboden wordt. Het volkje is even spontaan en blij als kinderen en - en al vragen deze "kinderen" door hun geaardheid meer aandacht - zij zijn minder lastig dan "gewone" kinderen. Zij zijn de dankbaarste gasten die men zich denken kan."

Landdag in Singermuseum te Laren

Op 19 mei werd te Laren een landdag gehouden, de Gooi en Eemlander van 20 mei schrijft er over:

"De komende twintig jaar moeten we steeds meer vertrouwen krijgen in de medemens. Wat de samenleving behoeft is dat we ons bewust worden dat een hechte vertrouwensbasis nodig is. Pas dan kan de welvaart overgaan in welzijn". Zo sprak dr. A.J. Wichers gisteren in Singer tijdens de landdag van het Humanistisch Verbond. Met zijn woorden doelde dr. Wichers op het feit dat de mensen in deze "gepsychologiseerde wereld" in materieel opzicht steeds meer afhankelijk van elkaar worden.

Wat het bevolkingsprobleem betreft vroeg de inleider zich tevergeefs af waar de optimum grens ligt van het aantal mensen nodig voor het instandhouden van de welvaart. "Frisse lucht en helder water hebben we nog, maar rust en bewegingsvrijheid hebben we al voor een deel moeten opgeven", aldus dr. Wichers. "Zodra de welvaart niet meer reëel besteedbaar is, is er geen sprake meer van welzijn."

Prof. dr. R. van der Veen, die eveneens het woord voerde, sprak als zijn verwachting uit dat de samenleving de vervuilingsproblemen de eerste twintig jaar nog wel het hoofd kan bieden, hoewel ten koste van veel geld."

Landdag Socrates

De voorjaarslanddag van "Socrates" te Amersfoort gehouden op 22 mei werd in enkele grote landelijke bladen besproken. Uit de Nieuwe Rotterdamse Courant citeren wij:

"De tegenwoordige internationale rechtsorde is niet in staat om de oorlog - daarbij inbegrepen de nucleaire oorlog - te voorkomen, aldus prof. Röling. Onze wereld kan ten onder gaan als niet een adequate rechtsverandering tot stand wordt gebracht. De dynamiek van onze tijd is het vrij worden van de gekoloniseerde volken en het vrijkomen van de kernenergie."

Het probleem van de jonge landen noemde prof.Röling de armoede en het steeds groter worden van het verschil in levensstandaard met de rijke landen. Het probleem van de oude en rijke landen is de bewapening waaraan zij door oorlog ten onder zullen gaan als niet tijdig een regeling van de nationale bewapeningsvrijheid tot stand komt. Voor handhaving van de vrede is een volkenrecht van de vreedzame coëxistentie nodig, aldus prof.Röling."

De tweede spreker, mr. J.H.Burgers, sprak over het onderwerp vrede en wereldorganisatie. Hij stelde onder meer:

"Wil men oorlog onmogelijk maken door algemene en volledige ontwapening, dan zal men tevens een internationaal gezagsorgaan moeten instellen, dat met toereikende gezagsmiddelen is uitgerust om herbewapening te verhinderen. Een wereldrechtsorde, die slechts zou strekken tot bescherming van de status quo, is geen oplossing. Een doelmatig streven naar vrede moet zich richten op het scheppen van procedures voor een vreedzame verandering. Duurzame verzekering van de wereldvrede vereist derhalve een fundamentele herstructurering van het politieke wereldbestel, aldus mr.Burgers.

Forumavond in Arnhem

De gemeenschap, actief en vooruitstrevend als deze is, organiseerde op 9 mei een forumavond van de Humanistische Jeugdbeweging. De Arnhemsche Courant van 10 mei zegt er het volgende over:

"De avond droeg een duidelijk oecumenisch karakter. Als forumleden fungeerden mevrouw M.Wolff, lid van de Liberaal Joodse Gemeente, mej.ds.J.J.Wijle, Vrijzinnig Hervormd, de heer D.Coppes, rk, en de heer C.J.den Besten, humanist. Als forumleider trad op de heer J.Doets.

Voordat zij er toe overgingen hun visie op het onderwerp te geven, werd een korte stilte in acht genomen in verband met het overlijden van mgr.Bekkers.

Allen waren unaniem van mening, dat het leven wel degelijk zin heeft. Ook van humanistische zijde legde men hierop de nadruk. Eensgezind toonden zij zich ook in hun opvatting dat het zwaartepunt van de godsdienst op het Evangelie als zodanig hoort te liggen. Voorts wisselden zij van gedachten over het al dan niet bestaan van God.

Verkering en verloving

De brochure van mr.dr.M.Rood-de Boer uitgegeven door het bureau van de hoofdtraadsman van de humanistische geestelijke verzorging in het leger, onder de titel Orientatie, serie Huwelijk en gezin, deel I, heeft van de zijde van de pers nogal wat belangstelling ondervonden. V.W.D.Schenk in de Nieuwe Rotterdamse Courant van 14 april wijdt er tenminste een hele beschouwing aan;aan zijn interessant commentaar ontlene wij graag het volgende:

"Bij het lezen van de brochure Verkering en verloving, waarmee de geestelijke verzorging der humanisten in het leger aan het werk wil gaan, heb ik mij opnieuw afgevraagd, waarin nu wel het typisch humanistische van een dergelijk geschrift is gelegen. Het was voor mij althans onmiddellijk herkenbaar, maar waaraan en waarom? Het zou moeilijk door een kerkelijke figuur geschreven hebben kunnen worden,...

ofschoon men van deze kant tegenwoordig verrassingen kan verwachten.

Wanneer ik het typische probeer te omschrijven, stuit men eerst op een aantal negatieve kenmerken. Geen religieuze, of godsdienstige argumenten. Er is een toon van zakelijkheid, nuchterheid in te beluisteren, daarenboven een manier van redelijk en verstandelijk denken, die toch idealistisch gestemd is. Ernst zonder schuldgevoel. Open staan voor humor en niet bang zijn voor een zekere ontluistering. Sommigen zullen waarschijnlijk "oppervlakkig" zeggen. Misschien dat de lezer begrepen heeft waarom ik een brochure als deze interessanter vind dan de redevoeringen van de officiële of half-officiële filosofen van het Humanistisch verbond. Daarin vindt men weinig aparts, weinig schokkends of indrukwekkends en niets wat is te vergelijken met de diep ingrijpende werking van bijv. de filosofie van het existentialisme, van de wijsgerige ontwikkelingen van de Weense school, het neopositivisme enz.

Bij voortgezette kennismaking met het Humanistisch Verbond blijkt echter dat het werk dat onder de naam Praktisch humanisme gedaan wordt wel degelijk indrukwekkend is. Het mist grote woorden, het mist leuzen, het veronderstelt geen uitgewerkte wijsbegeerte of neotheologie, maar het probeert recht op de man af hulp te geven, te luisteren, zich in te zetten voor een ieder die hulp nodig heeft, een ieder die het te benauwd wordt in deze beangstigende wereld, waarin wij niettemin met onze persoonlijke angsten hebben te leven.

Platteland.... domineesland?

Onder deze titel wijdt Hervormd Nederland een lange beschouwing aan het proefschrift van Dr.A.J.Wichers: de oude plattelandsbeschaving. H.D.de Loor schrijft onder meer:

"De schrijver van dit boek is humanist, hij durft daarom ook met gewaagder conclusies te komen dan de gemiddelde kerkmens. Zo bv. dat het dogma van het westerse christendom over de zondigheid van de mens, uit zichzelf niet in staat tot enig goed, een typisch produkt is van een overherige situatie. De mens wordt daardoor in feite van zijn mondigheid beroofd. Mondig mag hij niet zijn, want dan stelt hij het boven hem staande gezag ter discussie, of dat nu kerkelijk of staatsgezag is.

Wij zouden dit boek graag in de boekenkast van predikanten zien als onderdeel van hun studiemateriaal ter voorbereiding van de gang naar hun eerste gemeente. Uiteindelijk beschrijft het een stuk vaderlandse kerkgeschiedenis dat tot vandaag doorwerkt en geeft daarenboven zeer uitvoerige informatie over de oude plattelandsbeschaving. Juist de predikant wordt nog zo vaak in dat verleden teruggetrokken in zijn dagelijks werk. Het is goed, dat hij zich daarop voorbereidt.

Anti-Eros-campagne

De Telegraaf van 23 april heeft een gesprek gehad met prof.dr.G.A. Kooy, naar aanleiding van diens "anti-Eros-campagne". Wij citeren:

"De belangstelling van de nu veertigjarige professor beperkt zich niet tot het terrein dat hem een faam heeft verschaft. Het nationale politieke leven heeft ook zijn wamre belangstelling, maar bovenal ook geestelijke vraagstukken. Het humanisme beheerst zijn doen en laten, het vormt de grondslag voor zijn opvattingen ten aanzien van het huwelijk.

"Met de anti-Eroscampagne, waarvoor ik dan de start mag hebben gegeven, maar waarvan ik de verdere actie overlaat aan geestelijke hygiënisten, bedoel ik duidelijk in het licht te stellen, dat het huwelijk in alle opzichten een samenleven is, dat niet gebaseerd kan zijn op een romantiek, die naar mijn overtuiging op een bittere teleurstelling moet uitlopen. Als humanist is voor mij het huwelijk geen heilige orde of een sacrament, maar een maatschappelijk gegeven, waarin twee elementen sterk naar voren komen, namelijk 1e. zoveel mogelijk te betekenen voor de huwelijkspartner en 2e. voor de kinderen. Voor die laatsten moet het streven erop gericht zijn een weg te effenen naar de maatschappij, waarin zij straks als volwassenen een zo succesvolle aanpassing moeten kunnen vinden.

Het is onder jongeren nog te vaak zó, dat het huwelijk overdreven wordt geïdealiseerd. Dat impliceert, dat de verwachtingen te hoog worden gesteld, waarbij de praktijk dan in tal van gevallen uitwijst: grote desillusies."

Vormingsonderwijs ook op bijzondere scholen

Het Vaderland van 20 mei vermeldt de brief van het Humanistisch Verbond aan de leden van de Staten Generaal inzake het vormingsonderwijs: het blad schrijft:

"In een brief aan de leden van de Staten-Generaal heeft het Humanistisch Verbond naar aanleiding van het ingediende ontwerp overgangswet op het voortgezet onderwijs als zijn mening te kennen gegeven, dat ook op bijzondere scholen vormingsonderwijs een plaats moet hebben naast godsdienstonderwijs. Zeker, nu door opname van artikel 47 WVO voor de openbare scholen behalve godsdienstonderwijs (vanwege kerkgenootschappen) ook vormingsonderwijs (vanwege genootschappen op geestelijke grondslag als het Humanistisch Verbond) mogelijk wordt gemaakt.

Als facultatieve vakken worden in de bijlage bij de memorie van toelichting op de overgangswet genoemd bijbelkennis, cultuurgeschiedenis van het christendom en kennis van het geestelijk leven. Naar de mening van het Humanistisch Verbond zijn bijbelkennis en cultuurgeschiedenis van het christendom niet aan te merken als algemene vakken, die onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van een openbare school gegeven zouden moeten worden. In dit verband wordt in de brief verwezen naar een vorig jaar verschenen rapport van de studiecommissie algemene school. Hierin wordt gepleit voor onder verantwoordelijkheid van de school vallend werkelijk algemeen onderwijs omtrent het geestelijk leven, naast het onder verantwoordelijkheid van de kerkgenootschappen te geven godsdienstonderwijs en het onder verantwoordelijkheid van genootschappen op geestelijke grondslag te geven vormingsonderwijs. In het rapport wordt bezwaar gemaakt tegen het streven tot invoeren van een schijnbaar algemeen vak voor alle leerlingen, onder de naam bijbelkennis of cultuurgeschiedenis van het christendom. Teneinde misverstanden en verwarring te voorkomen, ware als algemeen facultatief vak voor het voortgezet onderwijs slechts op te nemen kennis van het geestelijk leven, en ware als facultatieve vakken te schrappen bijbelkennis en cultuurgeschiedenis van het christendom.

Het Humanistisch Verbond zegt het verder te betreuren, dat in de overgangswet geen bewijzen van bekwaamheid (eventueel voorlopige) worden vermeld voor het facultatieve vak "kennis van het geestelijk leven".